

Nr 172

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande tyska tillgångar i Sverige, m. m.; given Stockholms slott den 20 april 1956.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Östen Undén

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen måtte godkänna en i Bonn den 22 mars 1956 undertecknad överenskommelse rörande tyska tillgångar i Sverige ävensom en samtidigt undertecknad överenskommelse rörande den tyska s. k. Lastenausgleich. De två överenskommelserna jämte en ytterligare överenskommelse rörande återställande av rättigheter på det industriella rättsskyddets område, vilken förelägges riksdagen på föredragning av chefen för justitiedepartementet, är att betrakta som en helhet och är avsedda att utgöra en slutlig reglering av frågan om den tyska egendomen i Sverige.

Enligt överenskommelsen rörande de tyska tillgångarna skall sådana tillgångar icke längre likvideras och det s. k. återförsäljningsförbudet upphävas. De likvidationsmedel, vilka återstår sedan en på visst sätt avgränsad slututdelning verkställts i tvångselearingen och vilka beräknas uppgå till 60 å 65 miljoner kronor, ställes till förfogande för den fond ur vilken de förra tyska ägarna av likviderad egendom i Sverige skall erhålla ersättning. Avgränsningen innebär att vid likvidationsnämndens slututdelning, vilken

kommer att utgöra 15 %, från utbetalning till de svenska borgenärerna sådana tyska obligationer undantages för vilka lånetjänsten på ett tillfredsställande sätt reglerats i London-avtalet angående tyska utlandsskulder.

I ett till överenskommelsen fogat signaturprotokoll fastlägges det närmare förfarandet vid utbetalningen av ersättning till de tyska rättsägarna. Dessa väntas komma att erhålla ersättning med omkring två tredjedelar.

I överenskommelsen rörande den tyska Lastenausgleich tillerkännes svenska rättssubjekt samt dotterbolag i Västtyskland mest-gynnad-nationsbehandling, vilken i praktiken innebär befrielse från vissa Lastenausgleich-avgifter under sexårs-perioden 1949—1955. Befrielsen beräknas motsvara en sammanlagd avgiftsskyldighet av cirka 35 miljoner kronor. Svenska medborgare kan göra anspråk på ersättning för lidna krigsskador ur de fonder som skapas genom Lastenausgleich-avgifterna.

Avtalskomplexet träder i kraft en månad efter utväxling av ratifikationsinstrument.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 april 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

Under senare tid har regeringsförhandlingar slutförts med Förbundsrepubliken Tyskland angående en reglering av de frågor vilka uppkommit genom den likvidation av tyska tillgångar i Sverige, som skett på grundval av det år 1946 i Washington träffade avtalet mellan Sverige å ena samt Amerikas Förenta Stater, Frankrike, Storbritannien och Nordirland å andra sidan rörande sådana tillgångar.

Jag anhåller nu att i det följande få lämna en redogörelse för bakgrunden till förhandlingarna samt för dessas förlopp och resultat.

Washington-avtalet och dess tillämpning

På grundval närmast av beslutet vid Potsdam-konferensen i juli 1945, att den tyska egendomen i de neutrala länderna skulle tillkomma de västallierade nationerna för skadeståndsändamål, riktades framställningar till Sverige, vari med skärpa gjordes anspråk på rätten till och kontrollen över tyskägda och tyskkontrollerade tillgångar i Sverige. Från svensk sida avvisades dessa krav med hänvisning till att de tyska tillgångarna i första hand måste användas för tillgodoseende av svenska fordringar på tyska staten och enskilda tyskar och i andra hand, i den mån överskott uppstod, skulle tillkomma de tyska ägarna. Man förklarade sig emellertid beredd att överväga införandet av en kontroll, som tog sikte på en blockering och övervakning av tillgångarna. Förslag till lagstiftning i detta syfte godkändes av riksdagen under 1945 och ledde till utfärdandet den 29 juni 1945 av dels lagen om kontroll å viss utländsk egendom, dels ock lagen om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom samt den 14 december 1945 av lagen angående administration av vissa bolag (kontrollagstiftningen). Med stöd av den förstnämnda lagen infördes samma dag skingringsförbud å all tysk egendom i Sverige.

Kontakterna med de allierade i ärendet utmynnade i regeringsförhandlingarna i Washington under 1946, varvid enighet nåddes om det s. k.

Washington-avtalet. I detta avtal, som godkändes av 1946 års höstriksdag (prop. nr 367/1946, rskr 555), förklarade man sig å svensk sida beredd att likvidera de tyska tillgångarna. Intäkterna vid likvidationen skulle dels disponeras för betalning av svenska fordringar på Tyskland, dels ock till ett belopp av 150 miljoner kronor ställas till de allierade ockupationsmakternas förfogande för inköp av varor för det tyska folkhushållets räkning. Avtalet förutsatte, att de enskilda tyska rättsägarna skulle erhålla ersättning för sin egendom därigenom att de betalade svenska fordringarna, ävensom den fordran som uppkom genom utbetalningen av de 150 miljonerna, skulle avstås enligt gällande clearinglag och indrivnas i Tyskland för att användas till ersättningsändamål. De allierade åtog sig att tillse, att avtalet i dess helhet skulle godkännas från tysk sida i samband med ett kommande fredsfördrag.

Enligt Washington-avtalet skulle svenska regeringen vidare återlämna sådana guldpartier som bevisligen hade genom tyska åtgärder rövats från ockuperade länder. Såsom en fristående svensk prestation lämnades samtidigt vissa finansiella bidrag till återuppbyggnaden av de krigshärjade länderna i Europa.

Det förenämnda beloppet å 150 miljoner kronor fördelades sedermera med 63 miljoner till vardera de amerikanska och brittiska ockupationsmyndigheterna samt 24 miljoner till den franska ockupationsmyndigheten. I Washington-avtalet bekräftade de västallierade att Sovjetunionen vid Potsdam-konferensen avstått från varje krav på tyska tillgångar i Sverige såväl för egen del som för den av Sovjetunionen förvaltade zonen i Tyskland.

I enlighet med åtagandet att återställa rövat guld har till de allierade utlämnats ett belgiskt guldparti till ett värde av cirka 29 miljoner kronor samt ett holländskt guldparti till ett värde av cirka 35 miljoner kronor (prop. nr 221/1954, rskr 161/1955).

Avvecklingen av de tyska tillgångarna anförtroddes åt den i samband med genomförandet av kontrollagstiftningen inrättade flytkapitalbyrån och skedde på grundval av denna lagstiftning kompletterad med en lag den 10 juli 1947 om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar. Samtliga lagar har givits förlängd giltighet år från år, senast till och med den 30 juni 1957 genom beslut av innevarande års riksdag (prop. nr 21/1956, rskr 60).

Arbetet med avvecklingen är sedan någon tid avslutat med undantag av ett begränsat antal likvidationsfall där rättsläget fortfarande är oklart. Utfallet av likvidationen beräknas totalt komma att uppgå till cirka 380 miljoner kronor.

Förslag i fråga om dispositionen såväl av de genom likvidationen inflytande medlen som av de i Sverige efter avtalsclearingen med Tyska Riket förefintliga clearingmedlen utarbetades av den s. k. tyskmedelskommittén och underställdes 1950 års riksdag. Härvid lämnades godkännande av vissa allmänna riktlinjer för en tvångsclearing med Tyskland (prop. nr 197/1950,

första lagutskottets utl. nr 30, rskr 356). Uppgiften att pröva de svenska fordringsanspråk, som skulle kunna tillgodoses genom fördelning av de tillgängliga medlen, anförtroddes åt en för ändamålet inrättad nämnd, likvidationsnämnden. Denna har numera avslutat granskningen av de över 20 000 fordringsanspråk som anmälts samt verkställt utdelning till fullt belopp å förmånsberättigade anspråk respektive en första utdelning av 15 % å icke förmånsberättigade anspråk. Dock har i ömmande fall principiellt utdelats 100 %. Svenska staten har av likvidationsnämnden tillerkänts utdelning till fullt belopp bl. a. för de 150 miljoner kronor, som ställdes till förfogande för det tyska folkhushållets räkning, och för de återlämnade partierna rövat guld till ett sammanlagt värde av cirka 64 miljoner kronor.

I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 januari 1956 bemyndigat statskontoret att såsom dellikvid i den utdelning å cirka 29 miljoner kronor, som tillerkänts staten med anledning av utlämnandet av det s. k. belgiska guldet, till ett belopp av kr. 11 302 147: 47 mottaga för ändamålet disponibla reverser och förlagsbevis utställda i samband med likvidationen av vissa större tyska förmögenhetsobjekt.

London-avtalet angående tyska utlandsskulder

Under åren 1951—1952 ägde förhandlingar rum i London mellan Förbundsrepubliken Tyskland och de allierade angående förbundsrepublikens betalningsskyldighet för Tyska Rikets utländska skulder. Dessa överläggningar resulterade i en internationell överenskommelse innehållande en reglering av dessa skulder, det s. k. London-avtalet. I avtalet fastställdes räntel- och amorteringsvillkor bland annat för Dawes-, Young- och Kreugerlånen. Beträffande privata tyska obligationslån uppdrogs vissa riktlinjer för uppgörelser mellan borgenärer och gäldenärer.

London-avtalet, som godkändes av 1953 års riksdag (prop. nr 221/1953, utrikesutskottets utl. nr 4, rskr 350), erbjöd ett betydande intresse för Sverige, eftersom den ojämförligt största posten svenska fordringsanspråk på Tyskland grundas på innehav av tyska statsobligationer eller andra tyska obligationer, för vilka lånetjänsten skulle återupptagas enligt avtalet. I syfte att undvika svårigheter för likvidationsnämndens fortsatta arbete begärdes från svensk sida och erhöles en bekräftelse från de allierade, att tvångsclearingen kunde fullföljas oberoende av London-avtalet. Samtidigt fastslogs att svenska borgenärer, som inte fått sina fordringar fullt betalda i tvångsclearingen, var oförhindrade att, sedan fordringarna reducerats med vad som mottagits från likvidationsnämnden, göra betalningsanspråk för den återstående delen av fordringarna gällande enligt London-avtalet.

De svensk-tyska förhandlingarna

I slutet av augusti 1952 tog den västtyska regeringen ett initiativ till förhandlingar med Sverige angående tillämpningen på svenskägd egendom i Västtyskland av den s. k. Lastenausgleich-avgiften. Samtidigt framgick, att man som svensk motprestation till en viss befrielse från denna avgift väntade sig medgivanden i fråga om den tyska egendomen i Sverige.

Lastenausgleich-avgiften tillkom genom lagstiftning av den västtyska förbundsdagen under 1952 i syfte att åstadkomma en önskvärd finansiell utjämning av krigsbördorna. Avgiften fastställdes till i princip 50 % av varje förmögenhet i Västtyskland, sådan denna redovisades vid förmögenhetsbeskattningen i juni 1948 (d. v. s. i samband med den västtyska valutareformens genomförande), och skall betalas under en tidsperiod av trettio år från och med år 1949. De inflytande beloppen, som beräknas uppgå till sammanlagt cirka 2 miljarder tyska mark om året, skall av förbundsregeringen användas till ersättning åt flyktingar från gamla tyska områden, såsom områdena öster om Oder-Neisse linjen, och åt personer som förlorat eller lidit skada å egendom i Västtyskland genom krigets verkningar, exempelvis genom bombning. Ersättning kan också utgå till personer som lidit allvarliga förluster i samband med valutareformens genomförande.

I de s. k. Paris-fördragen av år 1953 mellan de västallierade och förbundsrepubliken rörande upphörandet av ockupationen i Västtyskland ingår en bestämmelse, enligt vilken medborgare i länder, som varit krigförande med Tyska Riket, för sin egendom skall vara befriade från Lastenausgleich-avgiften under en period av sex år, nämligen 1949—1955. Jämställda är härvidlag sådana tyska bolag, vilkas kapital till över 85 % är i dylik allierad ägo, varvid befrielsen skall utgå med den procentsats, med vilken det utländska kapitalet är delaktigt i bolaget.

Till stöd för den sammankoppling av de två i och för sig helt skilda förhandlingsspörsmål, som Lastenausgleich-avgiften och egendomsfrågan utgjorde, åberopades från tysk sida den samma år träffade egendomsuppgörelsen med Schweiz, där detta land tillerkändes samma befrielse från vissa Lastenausgleich-avgifter som de allierade erhållit. Denna uppgörelse, som överhuvud spelat en mycket stor roll i den tyska argumenteringen under förhandlingarna med Sverige, gick i stora drag ut på att Schweiz friställde den tyska egendomen i Schweiz, inklusive patent och varumärken, uppgående till ett beräknat sammanlagt värde av ungefär 360 miljoner schweizerfrancs. De tyska motprestationerna var den nyssnämnda befrielsen för schweiziskägd egendom i Västtyskland från vissa Lastenausgleich-avgifter och ett åtagande att till de allierade betala en tredjedel av den friställda tyska egendomens värde, eller cirka 120 miljoner schweizerfrancs, för att avlösa den på Schweiz enligt det schweiziska Washington-avtalet fallande förpliktelsen att utbetala en viss del ur de tyska tillgångarna i Schweiz.

Samtidigt nåddes en reglering av den till drygt 1 miljard schweizerfrancs uppgående clearingskuld som Tyska Riket ådrog sig gentemot Schweiz under kriget.

De svensk-tyska förhandlingarna tog sin början i januari 1953. Ordförande i den svenska förhandlingsdelegationen blev och har sedan dess varit flykttkapitalbyråns ordförande, f. d. justitierådet Sandström. Det visade sig emellertid, att de tyska önskemålen beträffande egendomen i Sverige sträckte sig långt. Sålunda krävdes att likvidationen omedelbart skulle avbrytas; vidare begärdes att egendom i betydande utsträckning skulle friställas, att patent och varumärken i största möjliga utsträckning borde återställas och att egendom, som förvärvats av svenska staten eller statliga myndigheter skulle återlämnas — här omnämndes särskilt de mellansvenska s. k. tyskgrovorna. Önskemål framfördes även om en gemensam granskning av sådana likvidationsfall som enligt de tyska myndigheternas uppfattning borde eftergranskas, exempelvis med anledning av att försäljningssumman förefallit dem oskäligt låg. För den händelse enighet icke kunde uppnås vid denna gemensamma granskning, ville man från tysk sida kunna hänskjuta saken till avgörande genom skiljeförfarande under neutralt ordförandeskap.

De tyska förslagen kunde icke accepteras och förhandlingarna ajournerades. Kontakterna upprätthölls emellertid på ett informellt plan. I avvaktan på att förutsättningarna för en allmän reglering skulle förbättras inriktade man sig härvid på att lösa olika tekniska problem i samband med indrivningen hos tyska gäldenärer av de svenska fordringar vilka erhållit betalning genom likvidationsnämndens utdelningar. Dessa fordringar har såsom nämnts enligt principerna för tvångsclearingen överlåtits på vederbörande tyska myndigheter för att ligga till grund för ersättningsbetalningarna till berörda rättsägare, d. v. s. dels de förra ägarna av likviderad egendom i Sverige, dels ock rättsägare till förmån för vilka i Sverige gjorts clearingbetalningar som förbrukats genom utbetalningarna i tvångsclearingen.

Även lösningen av dessa tekniska frågor visade sig ge upphov till meningsskiljaktigheter, bl. a. beträffande tidpunkten vid vilken det västtyska riksgäldskontoret (Bundesschuldenverwaltung) skulle inbetala motvärdet till de av likvidationsnämnden betalade tyska statsobligationerna till den fond, i vilken de för ersättningsbetalningarna avsedda medlen skulle uppsamlas. Vidare restes från tysk sida invändningar mot den kurssättning för riksmarken som tillämpades av likvidationsnämnden i enlighet med direktiven för tvångsclearingen. Härvid hänvisades till att dessa kurser icke överensstämde med den tyska valutareformens regler.

Under senare delen av förra året uppmjukades emellertid de tyska ståndpunkterna. Sålunda medgavs att motvärdet av de betalade statsobligationerna skulle omedelbart ställas till förfogande. Vidare frånfölls invändningarna mot den svenska kurssättningen för riksmark. Samtidigt lät man förstå, att förbundsrepubliken var beredd att till förmån för de privata rättsägarna avstå från krav på ersättning för statliga tillgodohavanden å drygt 100 miljoner kronor av clearingmedlen.

Å svensk sida hade man så småningom allteftersom likvidationsnämnden hunnit pröva de svenska fordringsanspråken vunnit en bättre överblick över läget. Detta möjliggjorde att man kunde ställa i utsikt ett väsentligt bidrag till ansträngningarna att bereda ersättning åt rättsägarna och att snabbt komma till en allmän uppgörelse. Den lämpligaste vägen syntes därvid vara ett erbjudande att vid den snart förestående slututdelningen i tvångsclearingen undantaga fordringsanspråk grundade på innehav av tyska obligationer för vilka lånetjänsten på ett tillfredsställande sätt reglerats i Londonavtalet och från vilkas tillgodoseende i tvångsclearingen man därför skulle kunna avstå. De på detta sätt hos likvidationsnämnden innehållna medlen, som beräknades uppgå till cirka 60 miljoner kronor, skulle istället — under förutsättning att en uppgörelse härigenom kunde nås — direkt ställas till förfogande för ersättningsbetalningarna.

På grundval av dessa ömsesidiga medgivanden fortsattes diskussionerna och den 17 januari 1956 träffades såsom ett första resultat en teknisk överenskommelse angående indrivningen hos tyska gäldenärer av de av likvidationsnämnden betalade svenska fordringarna. Vid officiella regeringsförhandlingar under februari och mars i år, varvid även patent- och varumärkesfrågor behandlades, har sedermera utarbetats det nu föreliggande avtalskomplexet. Detta undertecknades med ratifikationsförbehåll den 22 mars 1956.

Såsom framgår av det följande består uppgörelsen av tre särskilda överenskommelser, vilka bör betraktas som en helhet. Den första är en överenskommelse rörande tyska tillgångar i Sverige jämte signaturprotokoll, den andra är en överenskommelse rörande den tyska Lastenausgleich och den tredje en överenskommelse rörande återställande av vissa rättigheter på det industriella rättsskyddets område. Texterna till de två förstnämnda överenskommelserna samt till signaturprotokollet torde i svensk och tysk originalavfattning få fogas såsom bilagor (litt. A—C) till detta protokoll. Därjämte torde vissa till överenskommelserna hörande skriftväxlingar få bifogas (litt. D—F). Proposition angående överenskommelsen rörande återställande av vissa rättigheter på det industriella rättsskyddets område jämte därmed sammanhängande lagstiftningsfrågor framlägges på föredragning av chefen för justitiedepartementet.

Överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige

I *artikel 1* av överenskommelsen konstateras att tyska tillgångar icke längre skall likvideras. Vidare förklaras, att kungörelsen den 29 juni 1945 om skingringsförbud å tysk egendom kommer att upphävas och att den för likvidationen av tillgångarna utfärdade lagen den 10 juli 1947 om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar kommer att sättas ur kraft. Enligt bestämmelse i det till överenskommelsen fogade signaturprotokollet kan dock skingringsförbudet upprätthållas beträffande utestående likvidationsfall så länge dessa ej slutgiltigt kunnat avvecklas.

Enligt *artikel 2* skall det förbud mot återförsäljning till tyska rättssubjekt, vilket i enlighet med Washington-avtalets allmänna syften uppställts vid flyktkapitalbyråns försäljningar, upphävas.

Artikel 3 innehåller en principförklaring om att äldre tyska rättigheter på det industriella rättsskyddets område i Sverige, som icke försålts men som förfallit eller eljest upphört att äga giltighet på grund av underlåtenhet att fullgöra författningsenliga åtgärder, under vissa förutsättningar skall återställas till de tyska rättssinnehavarna. De närmare bestämmelserna här om har intagits i den förut nämnda överenskommelsen angående återställande av rättigheter på det industriella rättsskyddets område.

I den mån rättigheterna försålts överlåtes det åt parterna att träffa uppgörelse om eventuell reglering av sina ömsesidiga intressen. I sista hand kan en blandad regeringskommission utses för att bistå parterna vid deras förhandlingar.

Artikel 4 innehåller ett svenskt åtagande att ställa till förfogande för ersättningsbetalningar till ifrågavarande rättsägare alla från likvidationen här rörande och efter slutredovisningen i tvångsclearingen återstående eller ytterligare tillkommande medel. Ehuru detta icke fastlagts i avtalstext, får bestämmelsen i denna artikel ses mot bakgrunden av det i det föregående omnämnda svenska erbjudandet som numera preciserats på följande sätt. Från likvidationsnämndens slututdelning, som enligt de för tvångsclearingen föreskrivna beräkningsgrunderna fastställts till 15 % av godkända icke förmånsberättigade fordringsanspråk, undantages — förutom anspråk vilka redan erhållit utdelning till fullt belopp — sådana fordringsanspråk som avser kapital eller ränta före den 1 maj 1945 å tyska obligationer i icke-tysk valuta, för vilka enligt London-avtalet lånetjänsten helt ombesörjes eller skall ombesörjas i Västtyskland. Däremot kommer samtliga övriga i tvångs-clearingen godkända icke förmånsberättigade fordringsanspråk, inbegripet andra tyska obligationer än nyss angivna, t. ex. obligationer i riksmark, att erhålla slututdelning med nämnda procentsats av 15 %. Den sammanlagda utdelningen i tvångsclearingen å dessa fordringsanspråk kommer härigenom att uppnå 30 %.

Det belopp, som enligt artikel 4 skulle komma att ställas till förfogande för ersättningsändamål, uppgår enligt senaste beräkningar till 60 å 65 miljoner kronor.

Artikel 5, liksom även huvudparten av föreskrifterna i signaturprotokollet, reglerar förfarandet vid ersättningsbetalningarna till vederbörande rättsägare. Man räknar med att dessa skall kunna verkställas i början av nästa år, sedan nödvändiga administrativa förberedelser hunnit vidtagas. Ersättningsberättigade är samtliga rättsägare som berörts av de i Sverige vidtagna åtgärderna, dock med det betydelsefulla undantaget att förbundsrepubliken och dess organ uteslutits. För rättsägare bosatta utanför förbundsrepublikens område skall ersättningsbeloppen tills vidare förvaltas av ombud, för den händelse särskilda omständigheter icke gör detta onödigt.

Beträffande storleken av ersättningsbetalningarna har i en särskild skriftväxling (bilaga D) uttalats, att det av olika skäl är svårt att redan nu exakt beräkna hur stora belopp, som kommer att stå till förfogande för ändamålet, och på detta sätt fastställa den ersättningsprocent som kan väntas utgå. Man säger sig dock på goda grunder kunna räkna med att två tredjedels ersättning helt eller i det närmaste skall uppnås för den händelse de ekonomiska förhållandena icke väsentligt förändras. Anledningen till att en ersättning med två tredjedelar använts som riktpunkt har närmast varit den förebild som i detta avseende finns i det motsvarande tysk-schweiziska avtalet. Den tyske rättsägaren har i Schweiz kunnat återfå sin egendom, men först sedan han inbetalat en tredjedel av värdet till de tyska myndigheterna (plus en viss förvaltningsavgift till de schweiziska myndigheterna); med tanke härpå har avtalet brukat betecknas som en uppgörelse på två tredjedels grundval.

Skulle utvecklingen emellertid icke motsvara förväntningarna, kan enligt den nyssnämnda skriftväxlingen en ytterligare överläggning äga rum angående de med ersättningsprocenten sammanhängande frågorna. Skulle ersättningsprocenten komma att överstiga två tredjedelar, skall enligt *artikel 6* viss förmånsställning tillerkännas olika grupper av ömmande fall bland rättsägarna.

Att märka är vidare att i den »ratifikationslag», som kommer att utfärdas i Västtyskland angående avtalskomplexet, rättsägarna skall befrias från skyldighet att erlægga Lastenausgleich-avgifter för mottagna ersättningsbelopp.

Såsom rådgivande och övervakande organ vid verkställandet av ersättningsbetalningarna har tillsatts ett utskott, bestående av fyra medlemmar, varav två representanter för de tyska myndigheterna och en för rättsägarna samt en svensk representant.

Artikel 7 föreskriver, att erforderliga åtgärder skall vidtagas för genomförandet av överenskommelsen, och *artikel 8* förutser samråd beträffande tolknings- och tillämpningsfrågor. I *artikel 9* fastlägges ett skiljeförfarande, för den händelse meningsskiljaktigheter beträffande tolkningen och tillämpningen icke kan biläggas på annan väg. Enligt anteckning i signaturprotokollet äger bestämmelserna om skiljeförfarandet icke tillämpning på de i *artikel 3* behandlade patent- och varumärkesfrågorna.

Artikel 10 innehåller en förklaring, att förbundsrepubliken med hänsyn till den träffade uppgörelsen icke kommer att vidare upptaga till behandling frågor, som härrör från likvidationen av tyska tillgångar i Sverige. Denna bestämmelse kan sägas komplettera det generella åtagande, som förbundsrepubliken gjort i Paris-fördragen med de västallierade och enligt vilket inga invändningar får göras mot åtgärder som vidtagits bl. a. av neutrala stater mot tysk egendom i anledning av uppgörelser med de allierade. Nämnas kan att i fördragen jämväl finns en bestämmelse, enligt vilken inga tyska anspråk eller klagomål skall tillåtas mot personer som förvärvat tysk egendom i samband med ett likvidationsförfarande.

I en till överenskommelsen anknuten ytterligare skriftväxling (bilaga E) säger sig svenska regeringen utgå från att överenskommelsen vinner giltighet i ett återförenat Tyskland och säger sig vidare förvänta, att förbundsrepubliken skall göra sitt bästa härför om detta med hänsyn till omständigheterna vid tidpunkten för Tysklands återförening skulle vara erforderligt.

Överenskommelsen rörande den tyska Lastenausgleich

I denna överenskommelse regleras de förmåner som Sverige skall erhålla vid tillämpningen av den tidigare berörda tyska Lastenausgleich-lagstiftningen. Sålunda skall svenska rättssubjekt samt dotterbolag i Västtyskland åtnjuta mest-gynnad-nationsbehandling (*artikel 1 och 2*), vilket i praktiken innebär samma befrielse från vissa Lastenausgleich-avgifter (Sofort-hilfeabgabe och Vermögensabgabe) under en sexårsperiod 1949—1955, som de västallierade tillförsäkrat sig i Paris-fördragen och Schweiz utverkade i sitt egendomsavtal. Hittills har i avvaktan på en uppgörelse uppskov beviljats med inbetalningen av ifrågavarande avgiftsbelopp. Genom den nu träffade överenskommelsen strykes dessa definitivt. Befrielsen beräknas motsvara en sammanlagd avgiftsskyldighet för svenska rättssubjekt och dotterbolag å cirka 35 miljoner kronor.

Svenska medborgare kan vidare göra anspråk på ersättning för lidna krigsskador i Tyskland ur de genom Lastenausgleich-avgifterna skapade fonderna. Vid fastställande av ersättningen avräknas sådana belopp som vederbörande svenska medborgare kan ha mottagit genom utdelning i tvångs-clearingen å godkända fordringsanspråk på Tyskland. Sådan avräkning skall dock icke ske i det mest aktuella fallet, nämligen då belopp mottagits från likvidationsnämnden ur det bidrag å 6 miljoner kronor som svenska staten ställt till förfogande för att möjliggöra hjälpåtgärder till Tysklands-svenskar (*artikel 3*).

Såsom ytterligare förmån åt svenska medborgare bosatta i Västtyskland stadgas i *artikel 4* att vid beräkningen av Lastenausgleich-avgifter hänsyn icke skall tagas till eventuell förmögenhet i Sverige.

I den till överenskommelsen fogade skriftväxlingen (bilaga F) gives närmare bestämmelser angående uppskov med inbetalningen av avgifter m. m. intill dess överenskommelsen trätt i kraft.

Överenskommelsernas ikraftträdande m. m.

Avtalskomplexet, som även skall gälla för Västberlin, träder i kraft en månad efter utväxlingen av ratifikationsinstrument, vilken skall ske samtidigt för samtliga överenskommelser.

I samband med ikraftträdandet aktualiseras frågan om avvecklingen av flyktkapitalbyråns, restitutionsnämndens och likvidationsnämndens verk-

samhet. Enligt förslag i 1956 års statsverksproposition har riksdagen anvisat medel för bestridande av flykttkapitalbyråns och restitutionsnämndens kostnader under budgetåret 1956/57. I propositionen förutsattes att verksamheten skulle ha slutförts senast vid utgången av nämnda budgetår; skulle mot förmodan då ännu några löpande ärenden återstå, kunde handläggningen av dessa överföras till utrikesdepartementet. Enligt en beräkning som utförts efter avslutandet av de svensk-tyska förhandlingarna, torde de två förstnämnda institutionerna kunna indragas i början av nästa år sedan verksamhetsberättelser avgivits. Vad beträffar likvidationsnämnden kommer denna att upphöra i och med att den förutsedda slututdelningen verkställts och fullständig redogörelse för verksamheten överlämnats till Kungl. Maj:t.

Kostnaderna för institutionernas verksamhet, vilka till stor del kunnat betalas genom uttagande av avgift å utdelade belopp i tvångsclearingen, kommer att i samband med likvidationsnämndens slutredovisning regleras på det sättet att den ännu utestående delen av kostnaderna för likvidationsnämnden och flykttkapitalbyrån samt kostnaderna för restitutionsnämnden och tyskmedelskommittén bestridas ur de efter slututdelningen tillgängliga medlen. I samband härmed kommer de förskott till bestridande av flykttkapitalbyråns, restitutionsnämndens och tyskmedelskommitténs verksamhet, som de för ändamålet disponerade budgetanslagen kan sägas utgöra, att kunna återbetalas till statsverket.

I detta sammanhang torde för förnyat övervägande få anmälas frågan om sättet för utbetalningen av i tvångsclearingen utdelningsberättigade pensioner och livräntor. Enligt gällande föreskrifter skall till förmånstagarna inköpas livräntor i svenska försäkringsbolag för det kapitaliserade värdet. Några sådana inköp av livräntor har emellertid av olika skäl ännu icke skett, utan likvidationsnämnden har utbetalat pensions- och livräntebeloppen halvårsvis.

I samband med förberedelserna för slututdelningen har likvidationsnämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 maj 1955 hemställt, att föreskrifterna om inköp av livräntor måtte återkallas och att i stället måtte föreskrivas, att utbetalningarna av ifrågavarande pensioner och livräntor efter det att nämnden avslutat sin verksamhet skall åligga statskontoret. Nämnden erbjuder sig att till statskontoret för ändamålet överlämna ett så stort kapitalbelopp att detta jämte ränta, beräknad efter statskontorets vanliga förräntningsprocent, uppgår till det belopp som enligt försäkringstekniska grunder erfordras för utbetalningarna.

Den föreslagna metoden för utbetalningarna blir på i nyssnämnda skrivelse närmare anförda grunder praktiskt fördelaktigare, men är förbunden med olägenheten att det belopp, som erfordras för fullgörandet av utbetalningarna, icke kan med visshet beräknas. I detta avseende föreslås emellertid, att staten skäligen bör kunna stå för eventuellt underskott men å andra sidan vara oförhindrad att behålla ett eventuellt överskott.

Statskontoret har i yttrande över likvidationsnämndens skrivelse förkla-

rat, att det med hänsyn till det ringa antalet förmånstagare — högst fyrtio — icke torde föreligga några svårigheter för statskontoret att övertaga bestyret med utbetalningarna av pensions- och livräntebeloppen. Statskontoret vill därför icke motsätta sig ett uppdrag i angivet hänseende.

Beträffande pensionsanspråk må i övrigt nämnas att förhandlingar pågår med förbundsrepubliken om ett avtal rörande social trygghet, varvid även anspråk på ej betalda, svenska medborgare tillkommande tyska pensioner lär komma att beaktas.

Yttranden

Yttranden över avtalskomplexet har avgivits av fullmäktige i riksbanken, ordföranden i likvidationsnämnden och Svenska bankföreningen samt, i vad angår rättigheter på det industriella rättsskyddets område, jämväl av kommerskollegium, patent- och registreringsverket, Sveriges industriförbund, Svenska industriens patentingenjörers förening och Svenska patentombuds-föreningen.

Fullmäktige i riksbanken har ansett sig böra begränsa sitt yttrande till den transfereringsfråga som uppkommer genom artikel 4 i överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige. Fullmäktige finner angeläget, att ifrågakvarande belopp överföres till förbundsrepubliken på sådant sätt att marknadskurserna för kronor inom ramen för det multilaterala arbitragesystemet icke påverkas. Av denna anledning har från riksbankens sida som ett godtagbart betalningssätt förordats den tekniska lösningen, att beloppet inbetalas till Bank Deutscher Länders kronkonto i riksbanken för att därefter bli föremål för avräkning inom den europeiska betalningsunionen.

Ordföranden i likvidationsnämnden har förklarat sig icke ha någon erinran mot avtalskomplexet, sedan numera föreskrifter utfärdats i förbundsrepubliken om upphävande av vissa där vidtagna åtgärder i anledning av tvångsclearingen.

Svenska bankföreningen förklarar i sitt yttrande inledningsvis, att föreningen finner det värdefullt att den tyska egendomsfrågan kunnat slutligt regleras och att detta böra vara ägnat att lända till fördel i flera avseenden, ej minst för affärsförbindelserna med Västtyskland. Vid en genomgång av uppgörelsen uttalar föreningen bl. a. följande:

»Vad närmare angår innehållet i överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige synes ingen befogad erinran kunna göras mot bestämmelserna att sådana tillgångar ej längre skall kvarstadsbeläggas eller avyttras och att följaktligen egendom, som ej redan försålts, skall friställas. Ej heller möter det enligt bankföreningens mening i nuvarande läge några betänkligheter mot att tillåta att avyttrade tillgångar överlåtes på tyska rättssubjekt. Goda skäl talar för att tyskar, vilkas egendom tvångslikviderats, skall få möjligheter att köpa tillbaka den.

Ej heller övriga led i uppgörelsen, däribland den föreslagna utformningen av likvidationsnämndens slututdelning, finner föreningen ge anledning till erinran:

»Bankföreningen finner sig kunna godtaga principen att obligationsinnehavare, som har möjlighet att utnyttja de fördelar Londonavtalet ger, ej tillika skall kunna göra anspråk på ytterligare utdelning i tvångsclearingen. Däremot kan det naturligtvis ifrågasättas, om ej de clearingmedel, som därigenom innehålles och som beräknas uppgå till 60 å 65 miljoner kronor, i första hand borde användas för att tillgodose övriga oprioriterade svenska clearingfordringar.

Emellertid måste man beakta att vid tvångsclearingen tillämpats en särskild riksmarkskurs av 30 öre, vilket inneburit en icke obetydlig förmån för innehavare av fordringar i riksmark. Det är därjämte att märka att i den mån en fordran blivit nödlidande i tvångsclearingen fordringen alltjämt kvarstår och kan göras gällande mot den tyska gäldenären. I många fall torde det också finnas goda utsikter att på denna väg få fordringen till fullo betald. Med hänsyn till det sålunda anförda anser bankföreningen att uppgörelsen ej heller i nu förevarande del innefattar längre gående eftergift än som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarlig.

I den till överenskommelsen hörande skriftväxlingen har beräknats att utdelningen till de tyska rättsägarna skall komma att uppgå till två tredjedelar, vilket motsvarar utdelningskvoten i den tysk-schweiziska tvångsclearingen. För den händelse dessa förväntningar icke skulle gå i uppfyllelse, förutsattes i skriftväxlingen att nya överläggningar mellan svenska och tyska regeringarna skall äga rum angående de med ersättningskvoten sammanhängande frågorna. Bankföreningen utgår från att därvid en tillfredsställande lösning skall kunna uppnås.

Överenskommelsen rörande den tyska Lastenausgleich har ej givit bankföreningen anledning till någon erinran.»

Remissuttalandena rörande patent- och varumärkesspörsmålen redovisas av chefen för justitiedepartementet.

Departementschefen

Det föreliggande avtalskomplexet är avsett att utgöra en slutlig reglering av de frågor vilka uppkommit genom den likvidation av tysk egendom i Sverige som skett på grundval av 1946 års Washington-avtal med de allierade. I det föregående har frågans utveckling och de nyligen slutförda svensk-tyska överläggningarna utförligt redovisats.

Det uppnådda förhandlingsresultatet kan i korthet sägas innebära följande. Likvidationsförfarandet förklaras avslutat och det s. k. återförsäljningsförbudet, varigenom tyskt återförvärv av försåld egendom förhindrats, upphäves. Då detta förbud härletts av bestämmelserna i Washington-avtalet, har erforderligt samtycke av de allierade till upphävandet utverkats.

Äldre tyska patent- och varumärkesrättigheter, som icke försålts men som

upphört att gälla, kan under vissa betingelser återupplivas till förmån för de tyska rättsinnehavarna. Ifråga om försålda rättigheter överlåtes det åt parterna att i förekommande fall reglera sina ömsesidiga intressen. En blandad regeringskommission kan i sista hand tillsättas för att bistå parterna i deras förhandlingar. Att märka är att denna bestämmelse icke gäller beträffande rättigheter tillhörande ett tidigare tyskägt eller tyskkontrollerat företag som försålts.

Reglerna för återupplivandet av patent- och varumärkesrättigheter har intagits i en särskild överenskommelse. En redogörelse för innehållet i detalj av denna överenskommelse liksom för avtalskomplexets innebörd över huvud i vad avser rättigheter på det industriella rättsskyddets område lämnas såsom tidigare nämnts på föredragning av chefen för justitiedepartementet.

Riktlinjer har uppdragits för utbetalning av ersättning till de rättsägare, vilka berörts av de i Sverige vidtagna åtgärderna. Storleken av ersättningarna har av olika skäl ännu icke kunnat definitivt fastställas, men rättsägarna torde kunna räkna med omkring två tredjedels ersättning. Vägledande har härvidlag under förhandlingarna varit den uppgörelse, som tidigare träffats rörande den tyska egendomen i Schweiz och i vilken ersättningsfrågan lösts på två tredjedels grundval. Utbetalningarna väntas kunna äga rum i början av nästa år; för rättsägare bosatta utanför förbundsrepublikens område skall ersättningsbeloppen tills vidare förvaltas av ombud.

I anledning av den träffade uppgörelsen har förbundsrepubliken förklarat sig icke komma att upptaga likvidationsfrågorna till vidare behandling.

Den fond, ur vilken ersättningarna till de tyska rättsägarna skall betalas, kommer att erhålla medel på två vägar. För det första skall där uppsamlas de belopp, som indrives hos tyska gäldenärer å sådana svenska fordringar vilka betalats genom att borgenären erhållit utdelning i tvångsclearingen. Huvudparten utgöres av betalade tyska statsobligationer, vilkas motvärde omedelbart kommer att inbetalas till fonden av det västtyska riksgäldskontoret. För det andra är avsikten att direkt från Sverige skall överföras det belopp av 60 å 65 miljoner kronor som väntas återstå sedan likvidationsnämnden verkställt en på visst sätt avgränsad slututdelning i tvångsclearingen. Såsom tidigare anförts avses att vid slututdelningen från utbetalning till de svenska borgenärerna undantaga sådana obligationsfordringar som på ett tillfredsställande sätt reglerats i det s. k. London-avtalet. Då det grundläggande motivet för deras deltagande i tvångsclearingen därigenom bortfallit, tillstyrker jag att slututdelningen utformas på föreslaget sätt. Anmärkas kan för övrigt att börskurserna på ifrågavarande obligationer efter en kraftig stegring numera närmar sig pari.

Under förhandlingarna angående de för ersättningsändamål tillgängliga medlen dryftades frågan om behandlingen av det belopp av 150 miljoner kronor, som enligt Washington-avtalet ställdes till de allierade ockupations-

makternas förfogande i deras egenskap av de facto företrädare för det tyska folkhushållet för finansiering av leveranser av livsviktiga förnödenheter till detta folkhushåll. Frågan har även varit föremål för långvariga överläggningar med de allierade. Det har därvid visat sig att dessa ansett sig berättigade att upptaga anspråk på betalning för leveranserna bland sina efterkrigsfordringar på förbundsrepubliken, vilka fordringar sedermera reglerats genom särskilda tysk-allierade överenskommelser. Härigenom har beloppet undandragits från att på i Washington-avtalet avsett vis infogas i ersättningsförfarandet i Tyskland. Från svensk sida har gjorts invändning mot den allierade ståndpunkten. Med tanke på ovissheten angående frågans lösning inriktade man sig emellertid vid de svensk-tyska förhandlingarna ömsesidigt på att söka nå en uppgörelse oberoende av de 150 miljonerna.

I fråga om de s. k. Lastenausgleich-avgifterna har svenska rättssubjekt samt dotterbolag i Västtyskland såsom ett särskilt led i uppgörelsen erhållit samma befrielse från dylika avgifter som tillerkänts de allierade i Parisfördragen och Schweiz utverkat i sin egendomsuppgörelse med förbundsrepubliken. Av betydelse är likaledes de förmåner som lämnas svenska medborgare bosatta i Västtyskland vid beräkningen av Lastenausgleich-avgifterna sedan befrielseperioden utlöpt. Jag finner det vidare tillfredsställande, att svenska medborgare kan erhålla ersättning för krigsskador ur Lastenausgleich-medlen.

Avtalskomplexet skall träda i kraft en månad efter utväxlingen av ratifikationsinstrument. Därvid aktualiseras bl. a. det svenska åtagandet att upphäva den på grundval av 1945 års kontrollagstiftning utfärdade kungörelsen angående skingringsförbud å tysk egendom samt 1947 års lag om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar. Medan kungörelsen kan sättas ur kraft av Kungl. Maj:t, kräves härför beträffande dödandelagen ett särskilt beslut av riksdagen, varigenom den av innevarande riksdag godkända förlängningen av lagens giltighet till och med den 30 juni 1957 avkortas. Jag får i detta sammanhang nämna, att frågan om ett generellt upphävande av kontrollagstiftningen bör upptagas först sedan uppgörelse träffats även rörande de japanska tillgångarna i Sverige. Förhandlingarna härom har nyligen återupptagits.

I och med ikraftträdandet möjliggöres en avveckling av de med likvidationen och tvångsclearingen sysselsatta institutionerna, d. v. s. flykttkapitalbyrån, restitutionsnämnden och likvidationsnämnden. För flykttkapitalbyråns del återstår att behandla ett fåtal likvidationsfall med oklart rättsläge. Kostnaderna för institutionernas verksamhet kommer samtidigt att regleras och de av statsverket för ändamålet anvisade anslagen att återbetalas.

Vid likvidationsnämndens upphörande uppkommer frågan på vad sätt den fortsatta utbetalningen av vissa pensioner och livräntor i tvångslea-

ringen skall ske. Jag ansluter mig till förslaget att statskontoret erhåller uppdrag att verkställa utbetalningarna.

Enligt likvidationsnämnden torde de för sistnämnda syfte reserverade medlen komma att visa sig tillfyllest. Möjligheten kan emellertid icke uteslutas att utbetalningarna kommer att överstiga beräknade belopp och nämnden föreslår att i dylikt fall mellanskillnaden måtte få bestridas av statsmedel. I detta sammanhang vill jag över huvud framhålla svårigheterna att i detalj förutse lösningen av den mångfald delproblem som avvecklingen av flyktkapitalbyrån och likvidationsnämnden och därmed genomförandet av denna uppgörelse kan inrymma. Jag föreslår därför att Kungl. Maj:t måtte bemyndigas att för eventuellt uppkommande behov förfoga över ett visst belopp, förslagsvis högst två miljoner kronor ur de medel som i slututdelningen må av likvidationsnämnden tillerkännas statens krigsförsäkringsnämnd för anmälda fordringar. Jag utgår därvid från att vad som icke behöver utnyttjas för hithörande syften i enlighet med de fastlagda direktiven för dispositionen av överskottsmedel från krigsförsäkringsnämnden (prop. nr 145/1952, rskr 423) tillföres statsverket för amortering av statsskulden.

Den förevarande uppgörelsen synes mig innefatta en ur svensk synpunkt godtagbar lösning av här behandlade frågekomplex. Jag föreslår därför, att uppgörelsen måtte underställas riksdagens prövning. Beslut av riksdagen synes vara erforderligt i tre hänseenden. Godkännande torde begäras av ifrågavarande avtalstexter samt av de föreslagna riktlinjerna för likvidationsnämndens slututdelning å vissa obligationsfordringar och för behandlingen av pensioner och livräntor. Vidare bör bemyndigande sökas för Kungl. Maj:t att innehålla viss slututdelning till krigsförsäkringsnämnden.

Med åberopande av vad som i det föregående anförts och under erinran om att förslag om godkännande av överenskommelsen rörande återställande av vissa rättigheter på det industriella rättsskyddets område framlägges av chefen för justitiedepartementet får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige jämte signaturprotokoll samt överenskommelsen rörande den tyska Lastenausgleich,

dels godkänna de föreslagna riktlinjerna för likvidationsnämndens slututdelning å vissa obligationer och för behandlingen av pensioner och livräntor i tvångsclearingen,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att för bestridande av eventuellt uppkommande medelsbehov vid avvecklingen av flyktkapitalbyrån och likvidationsnämnden eller i samband med genomförandet av förevarande uppgörelse förfoga över ett belopp av högst två miljoner kronor ur de medel som i

nämnda slututdelning må tillerkännas statens krigsförsäkringsnämnd.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Fr. Hedin

Bilaga A

Överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande tyska tillgångar i Sverige

Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland

hava tagit i betraktande, att enligt den i Washington träffade överenskommelsen av den 18 juli 1946 mellan Sverige å ena, och Amerikas Förenta Stater, Frankrike samt Storbritannien och Nordirland å andra sidan, tyska tillgångar i Sverige likviderats och avräknats i en tvångsclearing, samt att vidare regeringarna i de fördragsslutande staterna och Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft, Frankfurt a. M., den 17 januari 1956 träffat en överenskommelse rörande indrivning m. m. av svenska fordringar mot tyska gäldenärer.

Ledda av en önskan att slutgiltigt reglera de med likvidationen av tyska tillgångar i Sverige förknippade finansiella och ekonomiska frågorna och därmed främja ett ytterligare befästade av förbindelserna dem emellan,

hava de fördragsslutande staterna enats om att sluta följande överenskommelse.

Artikel 1

(1) Tyska tillgångar i Sverige skola icke längre i likvidationssyfte kvarstadsbeläggas eller avyttras.

(2) Den för genomförandet av de svenska likvidationsåtgärderna utfärdade kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 526) om skingringsförbud å tysk egendom upphäves, varigenom tyska tillgångar

Abkommen zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland über deutsche Vermögenswerte in Schweden

Das Königreich Schweden und die Bundesrepublik Deutschland

haben in Betracht gezogen, daß nach dem Abkommen von Washington vom 18. Juli 1946 zwischen der Französischen Republik, dem Vereinigten Königreich von Großbritannien und Nordirland und den Vereinigten Staaten von Amerika einerseits und dem Königreich Schweden andererseits deutsche Vermögenswerte in Schweden liquidiert und in einem Zwangsclearing verrechnet worden sind, daß ferner die Regierungen der Vertragsstaaten und die Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft, Frankfurt a. M. am 17. Januar 1956 einen Vertrag über die Verwertung von Forderungen schwedischer Gläubiger gegen deutsche Schuldner abgeschlossen haben.

Von dem Wunsche geleitet, die mit der Liquidation deutscher Vermögenswerte in Schweden in Zusammenhang stehenden finanziellen und wirtschaftlichen Fragen endgültig zu regeln und damit einer weiteren Festigung ihrer Beziehungen zu dienen,

sind Sie übereingekommen, das folgende Abkommen zu schließen:

Artikel 1

(1) Deutsche Vermögenswerte in Schweden werden nicht mehr zum Zwecke der Liquidation erfaßt oder veräußert.

(2) Die zur Durchführung der schwedischen Liquidationsmaßnahmen ergangene Verordnung Nr. 526 vom 29. Juni 1945 über ein Veräußerungsverbot für deutsche Vermögenswerte wird mit

inbegripet rättigheter på det industriella rättsskyddets område, vilka icke för-såts, friställas.

(3) Den för likvidationen av tyska tillgångar utfärdade lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar sättes ur kraft.

Artikel 2

Därest tyska tillgångar avyttrats på villkor att tillgångarna icke få över-låtas på tyskt rättssubjekt, sättes detta villkor ur kraft.

Artikel 3

(1) Rättigheter på det industriella rättsskyddets område i Sverige, som före den 1 januari 1947 förvärvats eller varom ansökan gjorts av tyska fysiska och juridiska personer, och som efter den 1 januari 1945 förfallit eller eljest upphört att äga giltighet på grund av underlåtenhet att fullgöra författnings-enliga åtgärder, skola i största möjliga utsträckning återställas till de tyska rättsinnehavarna. Närmare bestämmelser härom fastställas i en särskild över-enskommelse mellan de fördragsslutande staterna.

(2) I den mån tyska rättigheter på det industriella rättsskyddets område på grund av svenska likvidationsåtgärder övergått på andra innehavare eller inskränkts till förmån för andra, över-låtes åt parterna att träffa uppgörelse. Kommer en uppgörelse mellan parterna icke till stånd, kan på önskan av en av parterna envar av de fördragsslutande staterna hos den andra fördragsslutande staten hemställa om sammanträde med en blandad regeringskommission, som då skall utses. Regeringskommissionen skall ha till uppgift att vara parterna behjälplig med att åstadkomma en upp-görelse i godo.

der Wirkung aufgehoben, daß deutsche Vermögenswerte, einschließlich gewerblicher Schutzrechte und Schutzrechts-anmeldungen, welche nicht veräußert worden sind, freigegeben werden.

(3) Das für Zwecke der Liquidation deutscher Vermögenswerte ergangene Gesetz Nr. 486 vom 10. Juli 1947 betr. Kraftloserklärung gewisser außerhalb Schwedens befindlicher Urkunden wird außer Kraft gesetzt.

Artikel 2

Soweit deutsche Vermögenswerte un-ter der Auflage veräußert worden sind, daß sie nicht an Deutsche übertragen werden dürfen, wird diese Auflage außer Kraft gesetzt werden.

Artikel 3

(1) Die deutschen gewerblichen Schutz-rechte und Schutzrechtsanmeldungen in Schweden, die vor dem 1. Januar 1947 von deutschen natürlichen oder juris-tischen Personen erworben oder einge-reicht waren und die nach dem 1. Januar 1945 erloschen oder infolge Nichterfüllung gesetzlicher Erfordernisse zurückgewiesen worden sind, sollen in weitestmöglichem Umfang zugunsten der deutschen Berechtigten wiederher-gestellt werden. Die Einzelheiten werden in einem besonderen Abkommen zwi-schen den Vertragsstaaten geregelt.

(2) Soweit deutsche gewerbliche Schutzrechte auf Grund schwedischer Liquidationsmaßnahmen auf andere In-haber übergegangen oder zugunsten anderer Personen beeinträchtigt worden sind, bleibt es den Beteiligten überlassen, eine Vereinbarung zu treffen. Kommt eine Vereinbarung zwischen den Betei-ligten nicht zustande, so kann auf Wunsch eines Beteiligten jeder der Ver-tragsstaaten den anderen Vertragsstaat um das Zusammentreten einer alsdann zu ernennenden Gemischten Regierun-gskommission ersuchen, welche die Auf-gabe hat, den Beteiligten zwecks Her-beiführung einer gütlichen Einigung be-hilflich zu sein.

Artikel 4

(1) Vederbörande svenska myndighet skall ställa till förfogande för Deutsche Revisions- och Treuhand-Aktiengesellschaft alla från likvidationen av tyska tillgångar härrörande och efter avräkning i tvångsclearingen återstående eller ytterligare tillkommande medel.

(2) Deutsche Revisions- och Treuhand-Aktiengesellschaft förvaltar de enligt första stycket och enligt den i inledningen till denna överenskommelse omnämnda överenskommelsen av den 17 januari 1956 överlämnade medlen, jämte från dessa härrörande avkastning, såsom ett ändamålsbestämt förmögenhetsobjekt »Liquidationsausgleichsfonds».

Artikel 5

(1) Medlen i Liquidationsausgleichsfonds (Artikel 4, andra stycket) skola användas i ett utdelningsförfarande enligt bestämmelserna i signaturprotokollet.

(2) Berättigade att deltaga i utdelningsförfarandet (ersättningsberättigade) enligt bestämmelserna i signaturprotokollet äro

1. sådana rättssubjekt, vilkas egen- dom i Sverige likviderats,

2. fordringsägare, vilkas gäldenärer inom ramen av den tidigare svensk-tyska avtalsclearingen verkställt inbetalning till den svenska clearingmyndigheten (Clearingnämnden) utan att denna erhållit motsvarande utbetalningsbesked från den tyska clearingmyndigheten (Deutsche Verrechnungskasse), dock under förutsättning att utbetalning icke skett.

Artikel 6

Uppgå utdelningsbeloppen till två tredjedelar av de för de ersättningsberättigade enligt punkt 4 i signaturprotokollet inskrivna beloppen, skola de fördragsslutande staterna träffa överenskommelse om användningen av de i Liquidationsausgleichsfonds möjligen ännu kvarstående medlen. Härvid skola i synnerhet ömmande fall, under den nationalsocialistiska regimen på grund

Artikel 4

(1) Die zuständige schwedische Behörde wird alle aus der Liquidation deutscher Vermögenswerte stammenden und nach Verrechnung im Zwangsclearing verbliebenen oder noch anfallenden Mittel der Deutschen Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft zur Verfügung stellen.

(2) Die Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft verwaltet die ihr auf Grund des Absatzes 1 und des in der Präambel zu diesem Abkommen erwähnten Vertrags vom 17. Januar 1956 übertragenen Mittel einschließlich ihrer Erträge als ein Zweckvermögen „Liquidationsausgleichsfonds“.

Artikel 5

(1) Der Liquidationsausgleichsfonds (Artikel 4 Absatz 2) wird in einem Ausgleichsverfahren nach Maßgabe der Bestimmungen des Unterzeichnungsprotokolls ausgeschüttet.

(2) Teilnahmeberechtigt an dem Ausgleichsverfahren (Ausgleichsberechtigte) sind nach Maßgabe der Bestimmungen des Unterzeichnungsprotokolls:

1. diejenigen, deren Vermögenswerte in Schweden liquidiert worden sind,

2. Gläubiger, deren Schuldner im Rahmen des früheren deutsch-schwedischen Verrechnungsverkehrs Einzahlungen bei der schwedischen Clearingbehörde (Clearingnämnden) vorgenommen haben, ohne daß entsprechende Auszahlungsmittelungen der Deutschen Verrechnungskasse bei der schwedischen Clearingbehörde vorliegen, es sei denn, daß Auszahlungen erfolgt sind.

Artikel 6

Erreichen die Ausschüttungsbeträge zwei Drittel der für die Ausgleichsberechtigten nach Ziffer 4 des Unterzeichnungsprotokolls eingetragenen Beträge, so werden die Vertragsstaaten eine Vereinbarung über die Verwendung der im Liquidationsausgleichsfonds etwa noch vorhandenen Mittel treffen. Hierbei sollen insbesondere Härtefälle, unter nationalsozialistischer Herrschaft poli-

av politisk eller religiös övertygelse eller rastillhörighet förföljda, landsförvisade samt flyktingar tillgodoses ävensom eventuellt rättsinnehavare, vilka jämligt punkt 7 i signaturprotokollet icke äro ersättningsberättigade.

Artikel 7

De fördragsslutande staterna skola vidtaga alla erforderliga åtgärder för genomförandet av denna överenskommelse.

Artikel 8

Regeringarna i de fördragsslutande staterna skola rådgöra med varandra i alla frågor, som sammanhånga med tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse. De skola träffa eventuella tilläggsöverenskommelser angående det tekniska genomförandet av denna överenskommelse.

Artikel 9

(1) Därest meningsskiljaktigheter icke kunna biläggas enligt artikel 8, skola de på begäran av en av de fördragsslutande staterna hänskjutas till en skiljenämnd.

(2) Skiljenämnden skall från fall till fall utses på så sätt, att varje fördragsslutande stat utser en medlem och dessa ena sig om en medborgare i en tredje stat såsom ordförande. Hava medlemmar och ordförande icke utsetts inom tre månader efter det att en fördragsslutande stat kungjort sin avsikt att hänskjuta en fråga till skiljenämnden, kan i avsaknad av annan överenskommelse varje fördragsslutande stat hemställa hos presidenten i Internationella domstolen, att denne måtte utse erforderliga skiljemän. Därest presidenten är medborgare i en av de båda fördragsslutande staterna eller är av andra grunder förhindrad, må hans ställföreträdare utse erforderliga skiljemän.

(3) Skiljenämnden beslutar med majoritet. Besluten äro bindande. Varje fördragsslutande stat bestrider kostnaderna för sin medlem. Övriga kostnader skola

تيش, rassisch oder religiös Verfolgte, Vertriebene und Flüchtlinge berücksichtigt werden, sowie gegebenenfalls auch Rechtsträger, die nach Ziffer 7 des Unterzeichnungsprotokolls nicht ausgleichsberechtigt sind.

Artikel 7

Die Vertragsstaaten werden alle zur Durchführung dieses Abkommens erforderlichen Maßnahmen treffen.

Artikel 8

Die Regierungen der Vertragsstaaten werden sich in allen Angelegenheiten im Zusammenhang mit der Auslegung und Anwendung dieses Abkommens konsultieren. Sie werden etwa erforderliche zusätzliche Vereinbarungen zur technischen Durchführung dieses Abkommens treffen.

Artikel 9

(1) Soweit Meinungsverschiedenheiten nicht nach Artikel 8 beigelegt werden können, sind sie auf Verlangen eines der Vertragsstaaten einem Schiedsgericht zu unterbreiten.

(2) Das Schiedsgericht wird von Fall zu Fall in der Weise gebildet, daß jeder Vertragsstaat ein Mitglied bestellt und diese sich auf den Angehörigen eines dritten Staates als Obmann einigen. Werden Mitglieder und Obmann nicht innerhalb von drei Monaten bestellt, nachdem ein Vertragsstaat seine Absicht, das Schiedsgericht anzurufen, bekanntgegeben hat, kann in Ermangelung einer anderen Vereinbarung jeder Vertragsstaat den Präsidenten des Internationalen Gerichtshofs bitten, die erforderlichen Ernennungen vorzunehmen. Für den Fall, daß der Präsident die Staatsangehörigkeit eines der beiden Vertragsstaaten besitzt oder aus anderem Grunde verhindert ist, soll ein Stellvertreter im Amt die erforderlichen Ernennungen vornehmen.

(3) Das Schiedsgericht entscheidet mit Stimmenmehrheit. Die Entscheidungen sind bindend. Jeder Vertragsstaat trägt die Kosten seines Mitgliedes. Die übrigen

till lika delar bestridas av de fördrags-
slutande staterna. I övrigt bestämmer
skiljenämnden själv sitt förfarande.

Artikel 10

Med hänsyn till förevarande upp-
görelse skall Förbundsrepubliken Tysk-
land icke vidare upptaga till behand-
ling frågor, som härröra från likvidatio-
nen av tyska tillgångar i Sverige.

Artikel 11

Denna överenskommelse gäller även
Land Berlin, såvida icke Förbundsrepu-
bliken Tysklands regering inom tre
månader från ikraftträdandet av över-
enskommelsen till Konungariket Sveri-
ges regering avger förklaring av mot-
satt innehåll.

Artikel 12

(1) Denna överenskommelse skall rati-
ficeras; ratifikationsinstrumenten skola
utväxlas i Bonn snarast möjligt och
samtidigt med utväxlingen av ratifika-
tionsinstrumenten beträffande överens-
kommelsen om återställande av rättig-
heter på det industriella rättsskyddets
område samt överenskommelsen rörande
den tyska Lastenausgleich.

(2) Överenskommelsen träder i kraft
en månad efter utväxling av ratifika-
tionsinstrumenten.

Till bekräftelse härpå hava de för
detta ändamål vederbörligen befullmäk-
tigade ombuden undertecknat denna
överenskommelse.

Som skedde i Bonn den 22 mars 1956
i dubbla exemplar, på svenska och tyska
språken, vilka båda texter äga lika
vitsord.

Kosten werden von den Vertragsstaaten
zu gleichen Teilen getragen. Im übrigen
regelt das Schiedsgericht sein Verfahren
selbst.

Artikel 10

Im Hinblick auf die vorstehende
Regelung wird die Bundesrepublik
Deutschland Fragen, die aus der Liqui-
dation der deutschen Vermögenswerte
in Schweden entstanden sind, nicht
mehr erörtern.

Artikel 11

Dieses Abkommen gilt auch für das
Land Berlin, sofern nicht die Regierung
der Bundesrepublik Deutschland gegen-
über der Königlich Schwedischen Regie-
rung innerhalb von drei Monaten nach
Inkrafttreten dieses Abkommens eine
gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 12

(1) Dieses Abkommen bedarf der Rati-
fikation; die Ratifikationsurkunden sol-
len sobald wie möglich in Bonn und
zwar gleichzeitig mit den Ratifikations-
urkunden zum Abkommen über die
Wiederherstellung gewerblicher Schutz-
rechte und zum Abkommen zum deut-
schen Lastenausgleich ausgetauscht wer-
den.

(2) Dieses Abkommen tritt einen Mo-
nat nach dem Tage des Austausches der
Ratifikationsurkunden in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die zu die-
sem Zweck ordnungsmäßig bevollmäch-
tigten Vertreter dieses Abkommen mit
ihren Unterschriften versehen.

Geschehen zu Bonn am 22. März
1956 in zwei Urschriften, jede in schwe-
discher und deutscher Sprache, wobei
jeder Wortlaut gleichermaßen verbind-
lich ist.

För Konungariket Sverige:
Für das Königreich Schweden:

R. Kumlin
Emil Sandström

För Förbundsrepubliken Tyskland:
Für die Bundesrepublik Deutschland:

Berger
Féaux de la Croix

*Bilaga B***Signaturprotokoll till överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande tyska tillgångar i Sverige***Till Artikel 1*

1. I de fall, där det berättigade i verkställd likvidation av tyska fordringar på grund av gällande bestämmelser dragits i tvivelsmål, är det vederbörande svenska myndigheter obetaget att upprätthålla det i andra stycket omnämnda skingringsförbudet till dess fallen slutgiltigt avgjorts.

Till Artikel 4

2. Om och i den utsträckning det visar sig, att till Liquidationsausgleichsfonds influtit medel, som icke härröra från likvidationen av tyska tillgångar i Sverige, skall Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft ur de till dess förfogande ställda medlen på begäran av vederbörande svenska myndighet återbetala motsvarande belopp till denna myndighet. Detta åtagande gäller dock icke såframt en dylik återbetalning enligt det i § 7 av överenskommelsen den 17 januari 1956 mellan Konungariket Sveriges regering, Förbundsrepubliken Tysklands regering och Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft omnämnda utskottets åsikt skulle äventyra genomförandet av redan påbörjade utdelningar på likmätig grund (punkt 13).

Till Artikel 5

3. Vederbörande svenska myndighet skall, i den mån detta är praktiskt möjligt, efter ikraftträdandet av denna överenskommelse meddela en ännu icke angiven tysk myndighet namnen på dem, som enligt den svenska myndig-

Unterzeichnungsprotokoll zum Abkommen zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland über deutsche Vermögenswerte in Schweden*Zu Artikel 1*

1. Soweit in Einzelfällen die Berechtigung zu der vorgenommenen Einziehung deutscher Forderungen auf Grund der maßgebenden Bestimmungen in Zweifel gezogen worden ist, wird der zuständigen schwedischen Behörde vorbehalten, das in Absatz 2 genannte Veräußerungsverbot bis zur endgültigen Abwicklung dieser Fälle aufrechtzuerhalten.

Zu Artikel 4

2. Wenn und soweit sich herausgestellt hat, daß dem Liquidationsausgleichsfonds Mittel zugeflossen sind, die nicht aus der Liquidation deutschen Vermögens in Schweden stammen, soll die Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft auf Antrag der zuständigen schwedischen Behörde aus den ihr zur Verfügung gestellten Mitteln entsprechende Rücküberweisungen an diese Behörde vornehmen. Diese Verpflichtung entfällt, soweit nach Ansicht des in § 7 des Vertrages zwischen der Königlich Schwedischen Regierung und der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft vom 17. Januar 1956 genannten Ausschusses durch eine solche Rücküberweisung die gleichmäßige Fortführung bereits begonnener Ausschüttungen (Ziffer 13) gefährdet ist.

Zu Artikel 5

3. Die zuständige schwedische Behörde wird, soweit ihr dies praktisch möglich ist, die Namen der nach ihren Unterlagen Ausgleichsberechtigten und die für sie verbuchten Beträge einer noch zu benennenden deutschen Dienst-

hetens handlingar äro ersättningsberättigade samt de för dessa bokförda beloppen, såframt meddelande härom icke redan tillställts Dienststelle für Auslandsvermögen i Köln. I de i punkt 1 omnämnda fallen kan meddelande ske vid senare tidpunkt.

4. Den tyska myndigheten skall uppgöra en tabell, i vilken skall angivas de ersättningsberättigade, de enligt punkt 3 meddelade beloppen och dessas motvärde i tyska mark (tabellbelopp). Äro de av den svenska myndigheten meddelade beloppen uttryckta i icke-tysk valuta, skall den tyska myndigheten omräkna desamma till tyska mark på motsvarande sätt som föreskrives i Artikel 8 i Bilaga IV till överenskommelsen angående tyska utlandsskulder av den 27 februari 1953, varvid som stickdag skall gälla dagen för ikraftträdandet av denna överenskommelse. Belopp i riksmark skola omräknas till de belopp i tyska mark, vilka framkomma vid tillämpning av de tyska lagarna om nyordning av penningväsendet (Umstellungsgesetz) på de ursprungliga riksmarksfordringarna.

5. Varje ersättningsberättigad erhåller ur Liquidationsausgleichsfonds en utdelning, som står i samma förhållande till det för honom enligt punkt 4 fastställda tabellbeloppet som storleken av Liquidationsausgleichsfonds till totalsumman av tabellbeloppen. Artikel 6 i överenskommelsen beröres icke härav.

6. Det i punkt 2 omnämnda utskottet skall fastställa storleken av Liquidationsausgleichsfonds.

7. Icke ersättningsberättigade äro de i § 14 av tredje lagen angående nyordning av penningväsendet (Umstellungsgesetz) och i § 18 av lagen angående äldre banker av den 10 december 1953 (Altbankengesetz, Gesetz- und Verordnungsblatt für Berlin, nr 92 av den 15 december 1953, sid. 1483) angivna rättsinnehavarna.

8. Den tyska myndigheten skall tillställa de ersättningsberättigade eller det enligt punkt 12 utsedda ombudet ett meddelande om införande i tabellen.

stelle mitteilen, es sei denn, daß solche Mitteilungen bereits der Dienststelle für Auslandsvermögen in Köln übersandt worden sind. In den in Ziffer 1 erwähnten Fällen kann die Mitteilungen nachgereicht werden.

4. Die deutsche Dienststelle wird eine Tabelle anlegen, in welche die Ausgleichsberechtigten, die nach Ziffer 3 mitgeteilten Beträge und deren Gegenwert in Deutscher Mark (Tabellenbetrag) einzutragen sind. Lauten die von der schwedischen Behörde mitgeteilten Beträge auf nichtdeutsche Währung, so wird die deutsche Dienststelle sie in entsprechender Anwendung des Artikels 8 der Anlage IV des Abkommens über deutsche Auslandsschulden vom 27. Februar 1953 in Deutsche Mark umrechnen, wobei als Stichtag der Tag gilt, an dem dieses Abkommen in Kraft tritt. Reichsmarkbeträge werden mit demjenigen Betrag in Deutsche Mark umgerechnet, der sich bei Anwendung der deutschen Gesetze zur Neuordnung des Geldwesens auf die ursprüngliche Reichsmarkforderung ergibt.

5. Jeder Ausgleichsberechtigte erhält aus dem Liquidationsausgleichsfonds eine Ausschüttung, die zu dem für ihn nach Ziffer 4 eingetragenen Tabellenbetrag im gleichen Verhältnis steht wie die Höhe des Liquidationsausgleichsfonds zur Gesamtsumme der Tabellenbeträge; Artikel 6 des Abkommens bleibt unberührt.

6. Der in Ziffer 2 genannte Ausschuß wird die Höhe des Liquidationsausgleichsfonds feststellen.

7. Nicht ausgleichsberechtigt sind die in § 14 des Dritten Gesetzes zur Neuordnung des Geldwesens (Umstellungsgesetz) und in § 18 des Altbankengesetzes vom 10. Dezember 1953 (Gesetz- und Verordnungsblatt für Berlin Nr. 92 vom 15. Dezember 1953 S. 1483) bezeichneten Rechtsträger.

8. Die deutsche Dienststelle wird dem Ausgleichsberechtigten oder dem nach Ziffer 12 bestellten Treuhänder eine Mitteilung über die Eintragung in die Tabelle zustellen.

9. Mot den tyska myndighetens meddelande kan invändning göras. Invändningen skall framställas hos den tyska myndigheten inom en månad efter delgåendet av meddelandet. Den tyska myndigheten skall, i förekommande fall efter samråd med vederbörande svenska myndighet, meddela besked angående invändningen; därest något besked ej meddelas inom två månader, anses invändningen avvisad.

10. Ersättningsberättigade, som inom tre månader efter ikraftträdandet av denna överenskommelse icke erhållit något meddelande, kunna hos den tyska myndigheten göra ansökan om att bliva införda i tabellen. Ansökan kan endast göras inom två månader efter utgången av den i första meningen angivna fristen. Den tyska myndigheten skall, i förekommande fall efter samråd med vederbörande svenska myndighet, tillstålla sökanden ett besked, om och med vilket belopp han införts i tabellen; slutet av sista meningen i punkt 9 äger motsvarande tillämpning.

11. Mot besked enligt punkterna 9 och 10 kan inom en månad talan föras hos vederbörlig tysk Landesverwaltungsgericht. Talan kan endast grundas därpå, att den ersättningsberättigade eller det av vederbörande svenska myndighet meddelade beloppet icke alls eller på oriktigt sätt införts i tabellen eller att beloppet i tyska mark icke beräknats enligt föreskrifterna i punkt 4.

12. För ersättningsberättigade med säte eller hemvist utanför Förbundsrepubliken och Västberlin skall den tyska myndigheten utse ombud, såvida icke särskilda omständigheter göra detta onödigt. Det i punkt 2 omnämnda utskottet har rätt att kräva, att ombud utses. Utskottet kan lämna anvisningar åt ombudet.

13. Efter utgången av de i punkt 10, första och andra meningarna, angivna fristerna skall den tyska myndigheten

9. Gegen die Mitteilung der deutschen Dienststelle ist der Widerspruch zulässig. Der Widerspruch ist innerhalb eines Monats nach Zustellung der Mitteilung bei der deutschen Dienststelle zu erheben. Die deutsche Dienststelle hat, gegebenenfalls nach Rückfrage bei der zuständigen schwedischen Behörde, auf den Widerspruch einen Bescheid zu erteilen; erteilt sie innerhalb von zwei Monaten keinen Bescheid, so gilt der Widerspruch als zurückgewiesen.

10. Ausgleichsberechtigte, die innerhalb von drei Monaten seit Inkrafttreten dieses Abkommens keine Mitteilung erhalten haben, können bei der deutschen Dienststelle einen Antrag auf Eintragung in die Tabelle stellen. Der Antrag ist nur innerhalb von zwei Monaten nach Ablauf der in Satz 1 genannten Frist zulässig. Die deutsche Dienststelle hat, gegebenenfalls nach Rückfrage bei der zuständigen schwedischen Behörde, dem Antragsteller einen Bescheid darüber zu erteilen, ob und mit welchem Betrag er in die Ausgleichstabelle eingetragen worden ist; Ziffer 9 letzter Halbsatz gilt entsprechend.

11. Gegen Bescheide nach Ziffer 9 und 10 ist innerhalb eines Monats die Klage vor dem zuständigen deutschen Landesverwaltungsgericht zulässig. Die Klage kann nur damit begründet werden, daß der Ausgleichsberechtigte oder der von der zuständigen schwedischen Behörde mitgeteilte Betrag nicht oder nicht richtig in die Tabelle eingetragen oder der DM-Betrag nicht nach den Vorschriften der Ziffer 4 berechnet worden ist.

12. Für Ausgleichsberechtigte mit Sitz oder Wohnsitz außerhalb des Bundesgebietes und von Berlin (West) wird von der deutschen Dienststelle, soweit nicht besondere Umstände dies entbehrlich machen, ein Treuhänder bestellt werden. Der in Ziffer 2 genannte Ausschuß ist berechtigt, die Bestellung eines Treuhänders zu verlangen. Der Ausschuß kann dem Treuhänder Weisungen erteilen.

13. Nach Ablauf der in Ziffer 10 Satz 1 und 2 genannten Fristen wird die deutsche Dienststelle im Einvernehmen

i samförstånd med det i punkt 2 omnämnda utskottet anmoda Deutsche Revisions- och Treuhand-Aktiengesellschaft att jämlikt punkt 5 verkställa utdelningar till de ersättningsberättigade. Partiella utdelningar äro tillåtna. Utskottet kan bestämma, att utdelningar och partiella utdelningar måste uppgå till minst tio tyska mark. Skulle några ytterligare medel för Liquidationsausgleichsfonds icke vara att påräkna, kan utskottet besluta angående användningen av sådana belopp, som enligt tredje meningen på grund av sin ringa storlek icke utdelats.

14. Råder ovisshet rörande den ersättningsberättigades person, kan ifrågasvarande utdelningsbelopp nedsättas i förvar.

Till Artikel 9

15. Det föreligger enighet om att bestämmelserna i denna artikel icke äga tillämpning på de i artikel 3 behandlade spörsmålen.

Detta signaturprotokoll utgör en integrerande del av den överenskommelse, som denna dag träffats mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande tyska tillgångar i Sverige.

Som skedde i Bonn den 22 mars 1956 i dubbla exemplar, på svenska och tyska språken, vilka båda texter äga lika vitsord.

mit dem in Ziffer 2 genannten Ausschuß nach Maßgabe der Ziffer 5 die Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft anweisen, Ausschüttungen an die Ausgleichsberechtigten vorzunehmen. Teilausschüttungen sind zulässig. Der Ausschuß kann anordnen, daß Ausschüttungen und Teilausschüttungen im Einzelfall den Betrag von zehn Deutsche Mark erreichen müssen. Sind keine weiteren Eingänge für den Liquidationsausgleichsfonds zu erwarten, kann der Ausschuß über die Verwendung solcher Beträge entscheiden, die nach Satz 3 wegen Geringfügigkeit nicht ausgeschüttet worden sind.

14. Besteht Ungewißheit über die Person des Ausgleichsberechtigten, so kann der entsprechende Ausschüttungsbetrag hinterlegt werden.

Zu Artikel 9

15. Es besteht Einverständnis, daß dieser Artikel auf die in Artikel 3 behandelten Fragen keine Anwendung findet.

Dieses Unterzeichnungsprotokoll ist integrierender Bestandteil des heute unterzeichneten Abkommens zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland über deutsche Vermögenswerte in Schweden.

Geschehen zu Bonn am 22. März 1956 in zwei Urschriften, jede in schwedischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

För Konungariket Sverige:
Für das Königreich Schweden:
R. Kumlin
Emil Sandström

För Förbundsrepubliken Tyskland:
Für die Bundesrepublik Deutschland:
Berger
Féaux de la Croix

Bilaga C

Överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande den tyska Lastenausgleich

I betraktande av de mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland träffade överenskommelserna

rörande tyska tillgångar i Sverige samt

rörande återställande av rättigheter på det industriella rättsskyddets område,

hava de fördragsslutande staterna enats om att sluta följande överenskommelse:

DEL I

Förmånsbehandling för svenska rättssubjekt i fråga om den tyska Lastenausgleich

Artikel 1

(1) Personer, som den 21 juni 1948 voro svenska medborgare, åtnjuta ifråga om Lastenausgleich samma behandling som på detta område tillkommer medborgare i mest-gynnad-nation.

(2) Motsvarande gäller för

1. enligt tysk rätt självständigt skattepliktiga bolag, föreningar, stiftelser och andra juridiska personer, som bildats enligt svensk lag;

2. enligt tysk rätt bildade självständigt skattepliktiga bolag, i vilka förenämnda svenska medborgare, bolag, föreningar, stiftelser och andra svenska juridiska personer såväl den 21 juni 1948 som den 8 maj 1945 antingen direkt eller genom andra bolag varit intressenter i minst den utsträckning, som för mest-gynnad-nation är förutsättning för en förmånsbehandling.

Abkommen zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland zum deutschen Lastenausgleich

In Berücksichtigung der zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland abgeschlossenen Abkommen

über deutsche Vermögenswerte in Schweden,

über die Wiederherstellung gewerblicher Schutzrechte

sind die Vertragsstaaten übereingekommen, das folgende Abkommen zu schließen:

TEIL I

Vergünstigungen für schwedische Staatsangehörige beim deutschen Lastenausgleich

Artikel 1

(1) Personen, die am 21. Juni 1948 die schwedische Staatsangehörigkeit besessen haben, genießen beim Lastenausgleich die gleiche Behandlung, wie sie den Angehörigen der meistbegünstigten Nation auf diesem Gebiet zusteht.

(2) Entsprechendes gilt für

1. die nach deutschem Recht selbständig abgabepflichtigen Körperschaften, Personenvereinigungen und Vermögensmassen, die nach schwedischem Recht errichtet worden sind;

2. die nach deutschem Recht gegründeten selbständig abgabepflichtigen Gesellschaften, an denen die vorerwähnten schwedischen Staatsangehörigen, Körperschaften, Personenvereinigungen und Vermögensmassen sowohl am 21. Juni 1948 als auch am 8. Mai 1945 entweder unmittelbar oder über andere Gesellschaften eine Beteiligung mindestens in der Höhe besessen haben, die bei der meistbegünstigten Nation Voraussetzung für eine Vergünstigung ist.

Artikel 2

Denna överenskommelse är tillämplig på svenska medborgare, vilka samtidigt äro tyska medborgare, endast i de fall, då samma förutsättningar äro uppfyllda, under vilka medborgare i mestgynnad-nation, vilka samtidigt äro tyska medborgare, ifråga om Lastenausgleich behandlas såsom medborgare i mestgynnad-nation.

Artikel 3

(1) Belopp, som svenska medborgare mottagit såsom ersättning för sina i Tyskland lidna krigsskador ur de medel, som influtit vid likvidationen av tyska tillgångar, skola på så sätt jämföras med ersättningar enligt § 8, andra stycket, punkt 4, i den tyska lagen angående fastställande av utdrivnings- och krigsskador av den 14 augusti 1952 (Feststellungsgesetz) och § 249, första stycket, punkt 2, och § 296, första stycket, i den tyska lagen om Lastenausgleich (Lastenausgleichsgesetz), att de vid avkortning jämlikt § 249, första stycket, punkt 2, och § 296, första stycket, i lagen om Lastenausgleich beräknas till fulla motvärdet i tyska mark. Ersättningar för krigsskador, som utbetalats till svenska medborgare med anlitan av svenska staten tillhöriga medel, falla ej under § 8, andra stycket, punkt 4, i fastställandelagen.

(2) En förteckning innehållande de uppgifter, som äro erforderliga för genomförandet av bestämmelserna i första meningen av första stycket, skall av vederbörande svenska myndighet överlämnas till Förbundsrepublikens finansminister.

DEL II

Dubbelbeskattningsfrågor i samband med förmögenhetsavgiften (Vermögensabgabe)

Artikel 4

(1) Bestämmelserna i överenskommelsen mellan Konungariket Sverige och Tyska Riket angående utjämning av den in- och utländska beskattningen,

Artikel 2

Auf schwedische Staatsangehörige mit zugleich deutscher Staatsangehörigkeit ist dieses Abkommen nur anzuwenden, wenn sie die gleichen Voraussetzungen erfüllen, unter denen Angehörige der meistbegünstigten Nation mit zugleich deutscher Staatsangehörigkeit beim Lastenausgleich als Angehörige der meistbegünstigten Nation behandelt werden.

Artikel 3

(1) Beträge, welche schwedische Staatsangehörige zum Ausgleich ihrer in Deutschland erlittenen Kriegssachschäden aus den Liquidationserlösen deutscher Vermögenswerte empfangen haben, werden Entschädigungen im Sinne des § 8 Abs. 2 Nr. 4 des deutschen Gesetzes über die Feststellung von Vertreibungsschäden und Kriegssachschäden in der Fassung vom 14. August 1952 (Feststellungsgesetz) sowie des § 249 Abs. 1 Nr. 2 und § 296 Abs. 1 des deutschen Gesetzes über den Lastenausgleich vom 14. August 1952 (Lastenausgleichsgesetz) mit der Maßgabe gleichgestellt, daß diese bei der Kürzung nach § 249 Abs. 1 Nr. 2 und § 296 Abs. 1 des Lastenausgleichsgesetzes mit dem vollen Gegenwert in Deutscher Mark angesetzt werden. Entschädigungen, die an schwedische Staatsangehörige wegen Kriegsschäden aus Mitteln des schwedischen Haushalts gezahlt werden, fallen nicht unter § 8 Abs. 2 Nr. 4 des Feststellungsgesetzes.

(2) Eine Aufstellung mit den Angaben, die zur Durchführung des Absatzes 1 Satz 1 erforderlich sind, wird von der zuständigen schwedischen Behörde dem Bundesminister der Finanzen übermittelt werden.

TEIL II

Doppelbesteuerungsfragen bei der Vermögensabgabe

Artikel 4

(1) Die Vorschriften des Abkommens zwischen dem Königreich Schweden und dem Deutschen Reich zur Ausgleichung der in- und ausländischen

särskilt till undvikande av dubbelbeskattning såvitt angår direkta skatter, av den 25 april 1928 med tillhörande slutprotokoll och notväxling av samma dag äga tillämpning även beträffande förmögenhetsavgiften (Vermögensabgabe) enligt lagen om Lastenausgleich, då fråga är om

1. fysiska personer, som den 21 juni 1948 voro svenska medborgare,

2. enligt tysk rätt självständigt skattepliktiga bolag, föreningar, stiftelser och andra juridiska personer, som bildats enligt svensk lag.

(2) Föreligger beträffande i första stycket angivna fall oinskränkt avgiftsskyldighet enligt § 16 i lagen om Lastenausgleich, skola — utöver vad som följer av bestämmelserna i den i första stycket angivna överenskommelsen — från avgiftsplikt undantagas följande förmögenhetstillgångar, ifråga om vilka beskattningsrätten enligt sagda överenskommelse tillkommer Förbundsrepubliken Tyskland, nämligen

1. i Sverige nedlagd förmögenhetstillgång som är avsedd att brukas vid utövandet av fritt yrke;

2. i Sverige registrerade immateriella rättigheter;

3. i Sverige befintliga aktier, andelsbevis och andra värdepapper samt sedlar;

4. i Sverige befintlig lös egendom, som ej angivits i punkterna 1—3 ovan;

5. aktier utgivna av aktiebolag eller andelar utgivna av ekonomisk förening under förutsättning att bolagets eller föreningens styrelse eller högsta förvaltning hade sitt säte i Sverige, oavsett om aktierna eller andelarna å den för förmögenhetsberäkningen avgörande dagen funnos i Förbundsrepubliken Tyskland eller Västberlin;

6. fordringar och tillgodohavanden (inbegripet fordran på grund av obligation, skuldebrev och växel ävensom försäkringsanspråk), försåvitt gäldenären vid en motsvarande tillämpning av bestämmelserna i den i första stycket angivna överenskommelsen varit att anse

Besteuerung, insbesondere zur Vermeidung der Doppelbesteuerung auf dem Gebiete der direkten Steuern vom 25. April 1928 nebst Schlußprotokoll und Notenwechsel vom gleichen Tage finden auch bei der Vermögensabgabe nach dem Lastenausgleichsgesetz Anwendung, wenn es sich handelt um

1. natürliche Personen, die am 21. Juni 1948 die schwedische Staatsangehörigkeit besessen haben,

2. nach deutschem Recht selbständig abgabepflichtiger Körperschaften, Personenvereinigungen und Vermögensmassen, die nach schwedischem Recht errichtet worden sind.

(2) Besteht in den Fällen des Absatzes 1 unbeschränkte Abgabepflicht nach § 16 des Lastenausgleichsgesetzes, so bleiben außerdem folgende Wirtschaftsgüter außer Ansatz, für die das Besteuerungsrecht nach dem in Absatz 1 bezeichneten Doppelbesteuerungsabkommen der Bundesrepublik Deutschland zusteht:

1. in Schweden belegenes Vermögen, das der Ausübung eines freien Berufes dient,

2. in Schweden eingetragene immaterielle Rechte,

3. in Schweden liegende Aktien, Anteilscheine, sonstige Wertpapiere und Banknoten,

4. in Schweden belegene sonstige bewegliche Vermögenswerte, die nicht in den Ziffern 1 bis 3 genannt sind,

5. von Gesellschaften mit Sitz in Schweden ausgegebene Aktien oder Anteile und dies selbst dann, wenn die Titel an dem für die Vermögensermittlung maßgebenden Stichtag in der Bundesrepublik Deutschland oder in Berlin (West) lagen,

6. Forderungen und Guthaben (einschließlich Obligationen, Schuldscheine, Wechselforderungen und Versicherungsansprüche), sofern der Schuldner seinen Wohnsitz im Sinne des Doppelbesteuerungsabkommens am 21. Juni 1948 in Schweden hatte und die Forderungen

såsom bosatt i Sverige den 21 juni 1948 och under förutsättning tillika att för fordringen icke förelåg säkerhet i fast egendom belägen i Förbundsrepubliken Tyskland eller Västberlin.

De under 2—6 angivna förmögenhetstillgångarna skola icke undantagas från avgiftsplikt, därest de å den för förmögenhetsberäkningen avgörande dagen voro nedlagda i rörelse utövad från fast driftställe i Förbundsrepubliken Tyskland eller Västberlin.

(3) Bestämmelserna i första och andra styckena äro tillämpliga jämväl å personer, som den 21 juni 1948 voro såväl svenska som tyska medborgare, om och i den mån deras förmögenhet icke understats likvidationsåtgärder som åsyftas i artikel 1 i överenskommelsen mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland rörande tyska tillgångar i Sverige.

nicht auf unbeweglichem Vermögen in der Bundesrepublik oder in Berlin (West) grundpfändlich sichergestellt waren.

Die in Nr. 2 bis 6 bezeichneten Wirtschaftsgüter bleiben nicht außer Ansatz, wenn sie an dem für die Vermögensermittlung maßgebenden Stichtag zum Betriebsvermögen einer in der Bundesrepublik oder in Berlin (West) befindlichen Betriebsstätte gehörten.

(3) Personen, die am 21. Juni 1948 neben der schwedischen Staatsangehörigkeit auch die deutsche Staatsangehörigkeit besessen haben, fallen unter die Absätze 1 und 2, wenn und soweit ihr Vermögen nicht von der Beschlagnahme und Liquidation im Sinne des Artikels 1 des Abkommens zwischen dem Königreich Schweden und der Bundesrepublik Deutschland über deutsche Vermögenswerte in Schweden betroffen wurde.

DEL III

Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Artikel 5

Rörande tolkningen av de enligt artikel 1 till 3 tillämpliga föreskrifterna besluta de jämlikt den tyska lagstiftningen om Lastenausgleich behöriga myndigheterna och domstolarna.

Artikel 6

Denna överenskommelse gäller även Land Berlin, såvida icke Förbundsrepubliken Tysklands regering inom tre månader från ikraftträdandet av överenskommelsen till Konungariket Sveriges regering avgiver förklaring av motsatt innehåll.

Artikel 7

(1) Denna överenskommelse skall ratificeras; ratifikationsinstrumenten skola utväxlas i Bonn snarast möjligt och samtidigt med utväxlingen av ratifikationsinstrumenten beträffande överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige samt överenskommelsen om

TEIL III

Gemeinsame und Schlussvorschriften

Artikel 5

Über die Auslegung der nach Artikel 1 bis 3 anzuwendenden Vorschriften entscheiden die nach der deutschen Lastenausgleichsgesetzgebung zuständigen Verwaltungsbehörden und Gerichte.

Artikel 6

Dieses Abkommen gilt auch für das Land Berlin, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland gegenüber der Regierung des Königreichs Schweden innerhalb von drei Monaten nach Inkrafttreten des Abkommens eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 7

(1) Dieses Abkommen bedarf der Ratifikation; die Ratifikationsurkunden sollen sobald wie möglich in Bonn, und zwar gleichzeitig mit den Ratifikationsurkunden zum Abkommen über deutsche Vermögenswerte in Schweden und zum Abkommen über die Wiederherstellung

återställande av rättigheter på det industriella rättsskyddets område.

(2) Överenskommelsen träder i kraft en månad efter utväxling av ratifikationsinstrumenten.

Till bekräftelse härpå hava de för detta ändamål vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Bonn den 22 mars 1956 i dubbla exemplar, på svenska och tyska språken, vilka båda texter äga lika vitsord.

gewerblicher Schutzrechte ausgetauscht werden.

(2) Dieses Abkommen tritt einen Monat nach dem Tage des Austauschs der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die zu diesem Zweck ordnungsmäßig bevollmächtigten Vertreter dieses Abkommen mit ihren Unterschriften versehen.

Geschehen zu Bonn am 22. März 1956 in zwei Urschriften, jede in schwedischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

För Konungariket Sverige:
Für das Königreich Schweden:

R. Kumlin
Emil Sandström

För Förbundsrepubliken Tyskland:
Für die Bundesrepublik Deutschland:

Berger
Féaux de la Croix

Bilaga D

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Under de förhandlingar, som lett till den i dag undertecknade överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige med därtill hörande signaturprotokoll, har ett försök gjorts att beräkna den ersättningskvot, som kan väntas komma att utgå enligt bestämmelserna i punkt 5) i signaturprotokollet. Det har visat sig, att en sådan beräkning för närvarande bereder svårigheter framför allt därigenom, att utfallet av den indrivning m. m. av fordringar, vilka överlåtits på Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft enligt överenskommelsen av den 17 januari 1956, knappast låter sig förutses. Ej heller kan man redan nu med noggrannhet ange kurserna på de obligationer, som skola försäljas av Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft.

Vi tro oss på goda grunder kunna räkna med att de till Liquidationsausgleichsfonds inflytande medlen tillhoppa skola räcka till för att helt eller i det närmaste uppnå den i artikel 6 av den förstnämnda överenskommelsen angivna ersättningskvoten å två tredjedelar, varvid vi utgå från att de allmänna ekonomiska förhållandena icke undergå väsentliga förändringar.

Skulle emellertid den fortsatta utvecklingen icke motsvara dessa förväntningar, föreslår jag, att våra regeringar senast vid utgången av de i signaturprotokollets punkt 10), första och andra meningarna, angivna fristerna ånyo överlägga om de med ersättningskvoten sammanhängande frågorna.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Emil Sandström

(Översättning)

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Härmed har jag äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av denna dag, vars svenska text har följande innehåll:

»Under de förhandlingar, som lett till den idag _____

_____ med ersättningskvoten sammanhängande frågorna.»

Jag har äran meddela Eder, att Förbundsrepubliken Tysklands regering är införstådd med innehållet i Edert brev och godkänner Edra förslag.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Dr. Féaux de la Croix

Bilaga E

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Åberopande de förklaringar, som avgivits av den svenska delegationen under de förhandlingar, som lett till den i dag undertecknade överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige, har jag äran meddela Eder följande:

Konungariket Sveriges regering utgår från att den i dag undertecknade överenskommelsen rörande tyska tillgångar i Sverige vinner giltighet även i ett återförenat Tyskland. Svenska regeringen förväntar vidare, att Förbundsrepublikens regering skall göra sitt bästa härför, därest detta med hänsyn till omständigheterna vid tidpunkten för Tysklands återförening skulle vara erforderligt.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Emil Sandström

(Översättning)

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Härmed har jag äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av denna dag, vars svenska text har följande innehåll:

»Åberopande de förklaringar, som avgivits — — — — —

skulle vara erforderligt.»

Jag har äran meddela Eder, att Förbundsrepubliken Tysklands regering har tagit kännedom om förestående förklaring.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Dr. Féaux de la Croix

Bilaga F

(Översättning)

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Beträffande behandlingen av svenska rättssubjekt vad gäller förmögenhetsavgiften under tiden fram till ikraftträdandet av den idag undertecknade överenskommelsen rörande den tyska Lastenausgleich har jag äran meddela Eder följande:

Intill ikraftträdandet av förenämnda överenskommelse — dock längst till och med den 31 mars 1957 — beviljas uppskov med erläggande av förmögenhetsavgiften i den utsträckning befrielse från dylik avgift medgives enligt överenskommelsen. I de fall, där en tidigare förfallotid för förmögenhetsavgiften i vad avser kvartalsrater från och med den 10 maj 1956 kan komma att föreskrivas eller inträder direkt enligt gällande lagstiftning, skall vid lagens reglering förbli.

Intill den slutgiltiga taxering till förmögenhetsavgiften, som skall göras efter ikraftträdandet av överenskommelsen, skall för tiden från och med den 10 maj 1955 förskottsbetalning uttagas för den förmögenhet, som utgör beräkningsgrund enligt Lastenausgleich-lagen jämte denna överenskommelse. Redan verkställda inbetalningar av förmögenhetsavgiften, vilka icke skulle ha utgått med tillämpning av denna överenskommelse, skola, sedan taxeringen verkställts, återbetalas enligt lagens bestämmelser. Så länge i enlighet härmed till återbetalning vid senare tidpunkt förfallande belopp äro för handen, kunna dessa avräknas mot de från och med den 10 maj 1955 utgående förskottsbetalningarna.

Intill ikraftträdandet av överenskommelsen skola deklARATIONER beträffande förmögenhetsavgiften krävas endast i syfte att fastställa förskottsbetalningarna, såframt detta alltjämt är erforderligt och såframt icke de i andra stycket, andra meningen, angivna fallen med omedelbar förfallotid föreligga.

Den förevarande regleringen gäller med förbehåll för godkännande av Förbundsrepublikens delstater.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Dr. Féaux de la Croix

Bonn den 22 mars 1956

Herr Ordförande,

Härmed har jag äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av denna dag, vars tyska text har följande innehåll:

»Beträffande behandlingen av svenska rättssubjekt — — — — —

godkännande av Förbundsrepublikens delstater.»

Jag har äran meddela Eder, att Konungariket Sveriges regering med tillfredsställelse har tagit kännedom om förestående förklaringar.

Mottag, Herr Ordförande, försäkran om min utmärkta högaktning.

Emil Sandström